

PROCEDURY BEZPIECZEŃSTWA W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 363 IM. PROF. WITOLDA DOROSZEWSKIEGO W WARSZAWIE

Bezpieczeństwo uczniów w szkole – obowiązki szkoły w przepisach prawa

I. OBOWIĄZEK SZKOŁY W ZAKRESIE ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA UCZNIÓW W SZKOLE OKREŚLAJĄ PRZEPISY PRAWA ZAWARTE W:

I. ustawach:

- z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, z 2022r. poz. 655, 1079,1116. Z póź. zm.),
- z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2021 r. poz. 1762, z 2022 r. poz. 935, 1116. ze zm.),
- z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320, z 2021 r. poz. 1162, z 2022 r. poz. 655. ze zm.),
- z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 988. 1002. ze zm.),
- z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz.1119, 2469, z 2022 r. poz. 24, 218. ze zm.),
- z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 276. ze zm.),
- z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z 2021r. poz. 2469, z 2022 r. poz. 763, 764. ze zm.),
- z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021r. poz. 1249. ze zm.),
- z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969),
- z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740, 2320, z 2021 r. poz. 1509, 2459.),
- z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.),
- z 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359).

II. W rozporządzeniach:

- MEN z dnia 12 sierpnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1386),
- MEN z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624, oraz z 2007 r. Nr 35, poz. 222),
- MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 1591, z 2018 r. poz. 1647 oraz z 2019 r. poz. 323),
- MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 356),

- MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. poz. 1249 oraz z 2018 r. poz. 214),
- MEN z dnia 25 maja 2018 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz. U. poz. 1055),
- MEN z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży (Dz. U. 2016 poz. 452 ze zmianami z 2021r. poz. 1548.),
- RM z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).

III. Ustawowy obowiązek dyrektora szkoły w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczniów zawierają zapisy ujęte w:

- art. 6 KN - Nauczyciel obowiązany jest rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, w tym zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę;
- art. 68 ust. 1 pkt 6 ustawy Prawo Oświatowe – Dyrektor szkoły lub placówki wykonuje zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę lub placówkę.

Sytuacja kryzysowa jest to zbieg zdarzeń, okoliczności i zachowań, które zakłócają normalny tryb funkcjonowania społeczności, jednostki. Zdarzenia te występują nagle i nieoczekiwanie. Skuteczność działania w kryzysie zależna jest od klarownego podziału obowiązków między pracownikami szkoły.

W związku z tym szkoła powołuje Szkolny Zespół Zarządzania Kryzysowego. Za kontakty z mediami jest odpowiedzialny dyrektor szkoły.

W skład Szkolnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego wchodzi:

A. dyrektor, wicedyrektorzy szkoły:

- zatwierdza procedury;
- określa zadania poszczególnych osób w sytuacji kryzysowej;
- monitoruje przygotowanie szkoły do sytuacji kryzysowej.

B. koordynator do spraw bezpieczeństwa:

- współpracuje z dyrektorem w sytuacji kryzysu;
- koordynuje działania interwencyjne wraz z dyrektorem.

C. wychowawca/nauczyciel zaangażowany bezpośrednio w sytuację kryzysową

- powiadamia uczniów w klasie i podejmuje temat w dyskusji;
- niezwłocznie identyfikuje uczniów potrzebujących porady, pomocy i zawiadamia o tym psychologa, pedagoga lub specjalistę wspierającego szkołę;
- eskortuje uczniów szczególnie pobudzonych, roztrzęsionych do miejsca udzielania pomocy;
- monitoruje stan uczniów w okresie późniejszym;
- towarzyszy uczniom rannym, chorym;
- angażuje zespół klasowy w konstruktywne lub pożądane formy aktywności (w zależności od rodzaju zdarzenia);

- zmniejsza dolegliwość skutków, w okresie po zdarzeniu.

D. pedagog / psycholog:

- koordynuje działania związane z pomocą psychologiczną, w tym zgłasza zapotrzebowanie wsparcia w tym zakresie;
- pozostaje w stałym kontakcie z wychowawcami;
- kontaktuje się z sąsiednimi szkołami w sprawie ew. wsparcia w opiece nad uczniami;
- prowadzi ewidencję uczniów, którym należy udzielać pomocy;
- informuje rodziców / opiekunów prawnych o konieczności udzielania pomocy i zachęca do kontynuowania stosownych form pomocy poza szkołą;
- pomaga rodzicom w zrozumieniu podstawowych, typowych reakcji ich dzieci na zdarzenie kryzysowe;
- pomaga pozostałemu personelowi szkoły w radzeniu sobie z własnymi reakcjami na zdarzenie kryzysowe.

E. pielęgniarka (jeśli jest dostępna):

- udziela pierwszej pomocy przed medyczną;
- zgłasza potrzeby pomocy medycznej (wg oceny zagrożenia życia, zdrowia);
- aranżuje osoby towarzyszące uczniom odwożonym do szpitali;
- udziela uczniom informacji o ew. konsekwencjach dla zdrowia, jakie niesie ze sobą incydent;
- przekazuje lekarzom kluczowe informacje o sytuacji, poszkodowanych.

F. sekretariat szkoły:

- kieruje wszelkie telefony, zapytania do osoby/instytucji wyznaczonej do kontaktów z mediami;
- zawiadamia członków Szkolnego Zespołu Kryzysowego o miejscach, terminach spotkań;
- kieruje służbami interwencyjnymi do miejsca incydentu, udziela informacji o topografii budynku, specyficznych cechach sytuacji.

ZADANIA ZESPOŁÓW KRYZYSOWYCH

- Opracowanie i upowszechnianie na terenie szkoły procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych.
- Określenie zadań dla poszczególnych członków zespołu podejmujących interwencję w placówce i środowisku.
- Stworzenie szczegółowej bazy danych o instytucjach wspierających szkołę/placówkę w sytuacji kryzysowej (nazwa, adres, telefon instytucji).
- Podejmowanie działań interwencyjnych i mediacyjnych w sytuacjach kryzysowych.
- Opracowanie i koordynacja realizacji planu naprawczego podjętego w związku z zaistniałą sytuacją.
- Dokumentowanie prowadzonych działań.

II. OGÓLNA PROCEDURA INTERWENCYJNA NA WYPADEK ZDARZEŃ KRYZYSOWYCH W SZKOLE.

Celem procedury jest uporządkowanie działań i sprawdzenie, czy wszystkie niezbędne czynności zostały wykonane.

- 1. OSZACUJ ZDARZENIE**
  - a. ustal i potwierdź rodzaj zdarzenia;
  - b. pozyskaj kluczowe informacje (co się stało, kto był zaangażowany, kto był świadkiem, jak zdarzenie się zaczęło).
- 2. WEZWIJ POMOC**
  - a. zadzwoń na policję (997, 112), straż pożarną (998, 112), pogotowie ratunkowe (999, 112),
  - b. rozpocznij realizację szkolnych procedur postępowania w sytuacji kryzysowej (w zależności od rodzaju zdarzenia);
  - c. wezwij Szkolny Zespół Kryzysowy;
  - d. w uzasadnionych sytuacjach - wezwij placówkę wsparcia.
- 3. CHROŃ, ZAWIADAMIAJ**
  - a. zawiadom przez ogłoszenie (lub w inny dostępny sposób) personel szkoły;
  - b. chroń (odizoluj) wszystkich, którzy byli narażeni na niebezpieczeństwo;
  - c. podejmij działania zapobiegające dezinformacji, chaosowi.
- 4. ZABEZPIECZ BUDYNEK, TEREN I KIERUJ** (w zależności od rodzaju zdarzenia)
  - a. upewnij się, że wszyscy pozostali uczniowie (personel) są bezpieczni;
  - b. bądź w kontakcie z personelem szkoły, aby monitorować sytuację;
  - c. łagodnie kieruj uczestnikami zdarzeń.
- 5. CZEKAJ NA SŁUŻBY INTERWENIUJĄCE**
  - a. zbierz świadków, poszkodowanych w zdarzeniu jeśli to możliwe;
  - b. idź do miejsca, z którego można zarządzać akcją i czekaj na wezwaną służbę;
  - c. zbierz kluczowe informacje niezbędne do dalszych działań.
- 6. USTABILIZUJ ELEMENTY SKŁADAJĄCE SIĘ NA SYTUACJE.**
  - a. zapewnij udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej rannym (zapewniając bezpieczeństwo uczestnikom);
  - b. sprawdź obecność uczniów i personelu;
  - d. zawiadom rodziców/opiekunów prawnych;
  - e. zabezpiecz miejsce zdarzeń, ślady.
- 7. WSPÓŁPRACUJ Z POLICJĄ LUB ODPOWIEDNIMI SŁUŻBAMI W ROZWIĄZANIU PROBLEMU**
  - a. pozostań w miejscu zarządzania, wspieraj służby interwenujące;
  - b. dostarczaj informacji, w tym specyficznych, dotyczących zdarzenia, szkoły;
  - c. kieruj współpracą personelu ze służbami;
- 8. ZAWIADOM, GDY SYTUACJA ZOSTANIE USTABILIZOWANA**
  - a. powiadom rodziców/opiekunów prawnych;
  - b. współpracuj z służbami w działaniach po zdarzeniu;
  - c. powiadom, uspokój personel;
- 9. ZAINICJUJ DZIAŁANIA NAPRAWCZE**
  - a. powiadom organ nadzoru;
  - b. zrób odprawę personelu;
  - c. poproś o pomoc instytucje wsparcia specjalistycznego
  - d. zaplanuj wznowienia rutynowych działań szkoły.

III. SZCZEGÓŁOWE PROCEDURY BEZPIECZEŃSTWA W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 363 W WARSZAWIE

Zestaw instrukcji i procedur w następujących sytuacjach:

1. Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły;
2. W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą;
3. W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję;
4. W przypadku otrzymania informacji o podejrzeniu podłożenia ładunku wybuchowego lub innego środka rażenia zbiorowego;
5. W razie podłożenia ładunku wybuchowego;
6. W sytuacji podłożenia podejrzanego pakunku;
7. Na wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły;
8. W sytuacji, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną;
9. Standardowe procedury reakcji w przypadku zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego;
10. Wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa;
11. W przypadku kradzieży lub wymuszenia przedmiotu znacznej wartości;
12. Wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego;
13. W sytuacjach zachowania agresywnego ze strony uczniów (uczeń – uczeń);
14. W sytuacji posiadania przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły;
15. W przypadku stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego i/lub cudzej własności;
16. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków;
17. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk;
18. W przypadku rozpoznania stanu ucznia odurzenia dopalaczami;
19. W przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych;
20. Postępowanie w przypadku posiadania informacji, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo (informacja od samego ucznia, kolegów, rodziny, osób postronnych);
21. Postępowanie w przypadku podjęcia przez ucznia próby samobójczej na terenie szkoły;
22. Postępowanie w przypadku podjęcia przez ucznia próby samobójczej poza terenem szkoły;
23. W przypadku śmierci samobójczej ucznia;
24. W sytuacji konieczności zabrania ucznia do szpitala;

INSTRUKCJA REAGOWANIA W SYTUACJI KRYZYSOWEJ

1. Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły

1. Ukryj się, zamknij drzwi na klucz (zabarykaduj się)
2. Wycisz i uspokój uczniów
3. Zaopiekuj się uczniami, którzy potrzebują pomocy
4. Poinformuj policję wysyłając SMS -y
5. Zasłoń okno, zgaś światło
6. Nie przemieszczaj się
7. Stań poniżej linii okien, zejź z światła
8. Zejź z linii strzału, połoź się na podłodze
9. Jeżeli padną strzały, nie krzycz
10. Nie otwieraj nikomu drzwi - interweniujące oddziały policji same je otworzą

2. W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą

1. Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika
2. Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon
3. Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia
4. Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego
5. Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika
6. Nie zwracaj na siebie uwagi
7. Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny
8. Nie oszukuj terrorysty
9. Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu
10. Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami
11. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów
12. Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty

3. W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję -

1. Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów
2. Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi
3. Połoź się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy
4. Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom
5. Nie trzymaj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących
6. Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami
7. Odpowiadaj na pytania
8. Bądź przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona
9. Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazane miejsce
10. Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych

4. W przypadku otrzymania informacji o podejrzeniu podłożenia ładunku wybuchowego lub innego środka rażenia zbiorowego:

1. Dyrektor szkoły bądź osoba zastępująca go, dokonuje analizy otrzymanej informacji oraz podejmuje następujące działania:
2. powiadamia Policję o zagrożeniu
3. podejmuje decyzję o przerwaniu pracy szkoły, w tym prowadzeniu lekcji
4. podejmuje decyzję o przeprowadzeniu ewakuacji pracowników i uczniów w trybie alarmowym
5. Do czasu przybycia Policji, dyrektor /lub osoba upoważniona/ kieruje działaniami
6. Pomieszczenia ogólnodostępne (korytarze, klatki schodowe, hole, toalety, piwnice, strychy

oraz najbliższe otoczenie) powinny być sprawdzone przez pracowników obsługi administracyjnej

7. Nie wolno dotykać przedmiotów, urządzeń i rzeczy podejrzanych

8. O lokalizacji podejrzanych przedmiotów należy powiadomić kierującego akcją (policja) lub inne osoby z bezpośredniego otoczenia.

9. Miejsce to odizolować przed dostępem innych

10. Zebrać uczniów w bezpiecznym miejscu (poza terenem szkoły) i policzyć osoby ewakuowane (odpowiedzialni – pracownicy szkoły)

5. W razie podłożenia ładunku wybuchowego

1. Poinformuj niezwłocznie dyrektora szkoły o otrzymaniu zgłoszenia

2. Dyrektor powiadamia odpowiednie służby

3. W razie sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji

4. Nie używaj telefonu komórkowego (zagrożenie eksplozją ładunku)

5. Sprawdź, czy w sali lekcyjnej nie znajdują się podejrzane pakunki

6. Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb

7. W miejscu ewakuacji policz wszystkich uczniów i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi

8. Poinformuj rodziców o miejscu odbioru ich dzieci

6. W sytuacji podłożenia podejrzanego pakunku

1. Odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku

2. Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku

3. Okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala)

4. Poinformuj dyrektora szkoły o pakunku

5. Dyrektor decyduje o wszczęciu alarmu i powiadamia odpowiednie służby

6. Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji

7. Nie używaj telefonu komórkowego

8. Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb

9. W miejscu ewakuacji policz wszystkich uczniów i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi

10. Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu

7. Na wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły:

1. Dyrektor szkoły alarmuje wszystkich przebywających na jej terenie

2. Dyrektor zarządza, aby osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły

3. Dyrektor powiadamia odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe

4. W budynku szkoły nauczyciele i inni pracownicy zamykają okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączają klimatyzację

5. W miarę możliwości gromadzić należy podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, wate, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry i przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych

6. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku

7. Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych

8. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

8. W sytuacji, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną.

1. Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy
2. Powiadomić dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną
3. Przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się
4. Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów
5. Opuścić pomieszczenie, z podejrzaną substancją i nie wpuszczać do niego innych osób
6. Dyrektor ogłasza alarm i powiadamia służby
7. Wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły, dyrektor ewakuuje do wnętrza szkoły
8. W szkole pracownicy – zamykają i uszczelniają okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączają klimatyzację
9. Budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami należy odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny
10. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb.

IV. STANDARDOWE PROCEDURY REAKCJI W PRZYPADKU ZAGROŻEŃ BEZPIECZEŃSTWA CYFROWEGO

1. Przyjąć zgłoszenie i ustalić okoliczności oraz charakter zdarzenia
2. Zgłosić sprawę pedagogowi, psychologowi szkolnemu (pedagog powiadamia dyrekcję szkoły)
3. Zabezpieczyć dowody w formie elektronicznej /pliki z treściami niedozwolonymi, zapisy rozmów w komunikatorach, e-maile, zrzuty ekranu/ (odpowiedzialni- nauczyciele przedmiotów informatycznych)
4. Zadbać o bezpieczeństwo osób zaangażowanych w problem oraz świadków
5. Poinformować rodziców/opiekunów ofiary i sprawcy uczestniczących w zdarzeniu o sytuacji i roli ich dzieci (odpowiedzialni - wychowawca, pedagog, psycholog)
6. Udzielić wsparcia ofierze (odpowiedzialni – pedagog, psycholog)
7. Zapewnić ofiarom poufność działań
8. Uzgodnić z rodzicami podejmowane działania i formy wsparcia dla ich dziecka
9. Zaproponować ofierze cyberprzemocy pomoc specjalisty – pedagoga, psychologa, poradni specjalistycznej
10. Skierować ucznia na terapię w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia niepełnoletniego (odpowiedzialni - komisja wychowawcza szkoły)
11. Przeprowadzić rozmowę z uczniem - sprawcą na temat jego postępowania (odpowiedzialni – wychowawca, pedagog, psycholog)
12. W przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy - skontaktować się z policją
13. Ustalić sposób zadośćuczynienia ofierze/odbycia kary regulaminowej ustalonej w statucie szkoły
14. W przypadku naruszenia prawa (np. Upowszechniania treści nielegalnych pornografii) - złożyć zawiadomienie na policję; w przypadku niepełnoletniego - w porozumieniu z rodzicami (odpowiedzialny dyrektor szkoły)
15. W razie konieczności - powiadomić odpowiednie służby (sąd rodzinny) – odpowiedzialny dyrektor szkoły
16. W razie szkody majątkowej lub osobistej, rodzice ucznia powinni powiadomić policję
17. W razie konieczności podjąć działania edukacyjne i wychowawcze w klasie, szkole (wypłynięcie informacji do środowiska rówieśniczego); odpowiedzialni - wychowawca, pedagog, psycholog

18. Skontaktować się z dostawcą usługi (w porozumieniu z policją) w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów (odpowiedzialni – dyrektor, administrator sieci szkolnej)

V. PROCEDURY PRZECIWDZIAŁANIA AGRESJI I PRZEMOCY ORAZ ROZWIĄZYWANIA KONFLIKTÓW.

1. Wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa

1. Osoba, która posiada informację o przestępstwie lub czynie karalnym - powiadamia dyrektora szkoły
2. Dyrektor, pedagogzy, psycholog lub wychowawca klasy – ustalają okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia
3. Sprawca zostaje przekazany (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę
4. Dyrektor lub wyznaczona przez niego osoba - powiadamia rodziców ucznia sprawcy
5. Dyrektor powiadamia policję w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana
6. Nauczyciel, wychowawca, pedagog – zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa i przekazuje je policji (np. sprawca rozbój na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

2. W przypadku kradzieży lub wymuszenia przedmiotu znacznej wartości

1. Osoba, która wykryła kradzież powiadamia dyrektora szkoły
2. Przekazuje sprawcę czynu pod opiekę pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły
3. Zabezpiecza dowody przestępstwa w celu przekazania ich policji
4. Pedagog, psycholog, wychowawca - żąda, aby uczeń przekazał skradzioną rzecz, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży oraz przekazał inne przedmioty budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną rzeczą - w obecności innej osoby, np. pedagoga szkolnego, dyrektora lub innego pracownika szkoły
5. Wychowawca, nauczyciel – we współpracy z pedagogiem szkolnym, psychologiem ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia
6. Dyrektor szkoły wzywa rodziców (opiekunów prawnych) sprawcy i przeprowadza rozmowy z uczniem w ich obecności
7. Pedagog, psycholog, wychowawca - sporządza notatkę z tej rozmowy podpisaną przez rodziców
8. Dyrektor szkoły powiadamia policję
9. Sprawca winien dokonać zadośćuczynienia poszkodowanemu w kradzieży.

3. Wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego

1. Nauczyciel, wychowawca, pedagog, psycholog, inny pracownik szkoły - udziela pierwszej pomocy przedmedycznej bądź zapewnienie jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń
2. Powiadamia dyrektora szkoły
3. Powiadamia rodziców ucznia
4. Dyrektor wzywa policję, w przypadku kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

4. W sytuacjach zachowania agresywnego ze strony uczniów (uczeń – uczeń)

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły zdecydowanie i stanowczo przerywa zachowanie sprawcy wobec ofiary, rozdziela strony, dba o uniemożliwienie dalszego kontaktu pomiędzy uczniami
  2. powiadamia pielęgniarkę szkolną, wychowawcę, pedagoga/psychologa
  3. Wychowawca, pedagog/psycholog ocenia zagrożenie
  4. Podejmuje decyzję o interwencji: powiadomienie dyrekcji, rodziców i/lub policji
  5. Podejmuje próbę mediacji między stronami konfliktu
  6. W przypadku braku porozumienia, dyrekcja szkoły przeprowadza postępowanie wyjaśniające ze stronami konfliktu
  7. W razie konieczności dyrektor szkoły wszczyna postępowanie dyscyplinarne wobec ucznia i powiadamia odpowiednie organy
  8. W przypadku zagrożenia zdrowia, życia (stan nieprzytomny) – dyrektor, wychowawca, pedagog/psycholog – wzywa karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców, opiekunów
  9. pedagog/psycholog zapewnia wsparcie świątkom agresji.
- 5. W sytuacji posiadania przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły**
1. Nauczyciel/pracownik szkoły odbiera uczniowi niebezpieczny przedmiot
  2. W razie odmowy informuje o konsekwencjach za złamanie regulaminu szkoły
  3. W przypadku, gdy użycie zabronionego przedmiotu może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia natychmiast powiadamia dyrekcję szkoły i pedagoga szkolnego/psychologa
  4. Dyrektor zawiadamia policję
  5. Pedagog/psycholog powiadamia rodziców, wychowawcę, odpowiednie instytucje
- 6. W przypadku stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego i/lub cudzej własności**
1. Nauczyciel/świadek zdarzenia powstrzymuje sprawców
  2. Zgłasza zdarzenie pedagogowi/wychowawcy
  3. Pedagog zawiadamia dyrektora/wicedyrektora
  4. Pedagog podejmuje czynności mające na celu ustalenie sprawcy – w przypadku jego braku na miejscu zdarzenia
  5. Wzywa rodziców ucznia
  6. W razie konieczności zgłasza sprawę na policję
  7. Sprawca ponosi konsekwencje zgodnie z regulaminem szkolnym

VI. PROCEDURY DOTYCZĄCE PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM

1. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków

1. Pracownik szkoły powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy, pedagoga, psychologa
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale nie pozostawia go samego
3. Wzywa odpowiednie służby w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielania pomocy medycznej.
4. Zawiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły.
5. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszy policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.

6. Dyrektor szkoły zawiadamia policję, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zagrożenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób.

7. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości - policja przewozi ucznia do izby wytrzeźwień – na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin).

8. O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny, jeżeli uczeń nie ukończył 18 lat.

9. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, dyrektor szkoły powiadomienia o tym policję (specjalisty ds. nieletnich) lub sąd rodzinny.

2. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk

1. Nauczyciel, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji,

2. Próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.

3. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, wzywa policję.

4. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

4. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog/psycholog, dyrektor) ma prawo zażądać, żeby uczeń przekazał mu substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz własnej kieszeni. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia (jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji).

2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia Dyrektora szkoły.

3. O zaistniałym zdarzeniu powiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego przybycia do szkoły.

4. W przypadku, gdy uczeń na prośbę nauczyciela nie chce przekazać substancji ani okazać zawartości teczki, szkoła wzywa patrol szkolny, który przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy (jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po jej odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją patrolowi szkolnemu).

5. Zgodnie z przepisami ustawy o narkomanii – w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych,
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających, dostarczanie środków odurzających innej osobie, ułatwianie, nakłanianie lub umożliwianie ich użycia, wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych powyżej zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat, a nie ukończył 17 lat. Z przestępstwem mamy do czynienia, jeżeli któryś z wymienionych czynów popełnił uczeń po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – KPK.

Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać Policję .

5. W przypadku rozpoznania stanu ucznia odurzenia dopalaczami

1. Nauczyciel/pracownik szkoły odizolowuje ucznia od pozostałych uczniów w klasie

2. Informuje pedagoga/psychologa szkolnego i przekazuje ucznia pod jego opiekę

3. Pedagog, psycholog informuje dyrektora szkoły oraz pielęgniarkę o zaistniałej sytuacji

4. Wzywa karetkę pogotowia ratunkowego

5. Wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia

6. Przekazuje rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania
  7. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności lub indywidualnie
  8. Zobowiązuje rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu od odurzania się
  9. Opracowuje działania profilaktyczne lub wychowawcze do pracy z uczniem
  10. Monitoruje i ewaluje efekty wdrożonych działań
  11. Powiadamia właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem i problemami wychowawczymi.
- W przypadku odmowy współpracy przez rodziców szkoła pisemnie powiadamia sąd rodzinny lub Policję.

VII. INNE ZDARZENIA ZAGRAŻAJĄCE BEZPIECZEŃSTWU UCZNIÓW W SZKOLE

1. W przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych

1. Każdy z pracowników szkoły, kto zauważy niepokojące sygnały, zgłasza swoje obserwacje wychowawcy ucznia lub pedagogowi/psychologowi szkolnemu.
2. Wychowawca ucznia wraz z psychologiem/pedagogiem szkolnym dokonują diagnozy sytuacji
3. Kontaktują się z rodzicami w celu ustalenia przyczyny niepokojących zmian w zachowaniu ucznia.
4. Jeżeli wspólne ustalenia potwierdzają obawy o zagrożeniu, informacja przekazywana jest dyrektorowi szkoły.
5. Wraz z rodzicami ustalane są zasady postępowania wobec ucznia: sposób i zakres kontaktów z rodzicami, a także pomoc psychoterapeutyczna na terenie szkoły lub poza nią.

2. Postępowanie w przypadku posiadania informacji, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo (informacja od samego ucznia, kolegów, rodziny, osób postronnych):

1. Pracownik, który otrzymał informację o zamiarze popełnienia samobójstwa przez ucznia, stara się natychmiast odnaleźć ucznia i powiadomić o sytuacji jego wychowawcę lub pedagoga/psychologa szkolnego.
2. Pedagogi/psycholog nie pozostawiają ucznia samego, lecz próbują przeprowadzić go w ustronne, bezpieczne miejsce.
3. Informują o zaistniałej sytuacji dyrektora szkoły.
4. Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia informują o zaistniałej sytuacji rodziców ucznia.
5. Przekazują dziecko pod opiekę rodziców/prawnych opiekunów
6. Uczeń powinien natychmiast zostać objęty indywidualną opieką psychologiczną i psychoterapeutyczną.
7. W razie konieczności wskazują rodzicom konieczność skontaktowania się z psychiatrą.

3. Postępowanie w przypadku podjęcia przez ucznia próby samobójczej na terenie szkoły

1. Pracownik, po otrzymaniu informacji o próbie samobójczej ucznia, stara się natychmiast go odnaleźć.
2. Potwierdza rodzaj zdarzenia, nie pozostawia ucznia samego.
3. Przeprowadza ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce.
4. Jeśli zachodzi taka potrzeba, udziela pierwszej pomocy przedmedycznej.
5. W razie konieczności wzywa pielęgniarkę szkolną lub pogotowie ratunkowe, policję.
6. Powiadamia lub zleca powiadomienie o zdarzeniu dyrektora szkoły.
7. Dyrektor szkoły niezwłocznie zawiadamia rodziców/opiekunów prawnych ucznia.
8. O próbie samobójczej dyrektor informuje radę pedagogiczną pod rygorem tajemnicy służbowej, w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli.

9. Pedagog/psycholog szkolny planuje dalszą strategię postępowania w oparciu o zalecenia specjalisty (psychiatry), które ma na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, a także atmosfery życzliwości i wsparcia. Ponadto przekazuje rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej poza szkołą.

4. Postępowanie w przypadku podjęcia przez ucznia próby samobójczej poza terenem szkoły

1. Dyrektor szkoły lub pedagog szkolny przekazuje rodzicom informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

2. O próbie samobójczej dyrektor informuje radę pedagogiczną pod rygorem tajemnicy służbowej, w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli

3. Pedagog/psycholog szkolny planuje dalszą strategię postępowania w oparciu o zalecenia specjalisty (psychiatry), które ma na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, a także atmosfery życzliwości i wsparcia

4. Pedagog/psycholog przekazuje rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej poza szkołą.

5. W przypadku śmierci samobójczej ucznia

1. W przypadku śmierci ucznia w wyniku samobójstwa dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę o zaistniałej sytuacji.

2. Pedagog/psycholog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły.

6. W sytuacji konieczności zabrania ucznia do szpitala

1. Gdy stan zdrowia ucznia wymaga natychmiastowej interwencji pracownicy szkoły zobowiązani są do udzielenia pomocy przedmedycznej w zakresie posiadanych umiejętności i wezwania karetki pogotowia ratunkowego

2. Obowiązkiem tych osób jest również zawiadomienie rodziców lub opiekunów prawnych poszkodowanego ucznia

3. W sytuacji rozpoznania przez lekarza pomocy doraźnej konieczności transportu dziecka do placówki leczenia stacjonarnego (szpitala), lekarz udzielający świadczenia zdrowotnego lub ratownik medyczny przejmuje opiekę nad dzieckiem na czas transportu do szpitala

4. Opiekun faktyczny ucznia do czasu przybycia rodzica lub opiekuna prawnego, musi być obecny w podmiocie leczniczym (szpitalu), do którego zostaje przewieziony uczeń.